

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Bathányi utca Nr. 2

Art coli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurese, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:
PENTRUAUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franciTelefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Din bătrâni.

(X.) Biserica noastră e contopită cu poporul credincios; așa o știm și așa am pomenit-o din bătrâni; legea noastră e lege românească.

Vieața din trecut a poporului nostru e nedeslipită de istoria bisericii lui și adeveritu-s'a printrânsa, că unde e mai mare trebuință acolo e Dumnezeu mai aproape...

„Fost-a om trimis dela Dumnezeu“, Marele Andrei; și dacă la început „ai săi nu l-au cunoscut“, — cine dintre noi nu e astăzi plin de duhul lui, care plutește deasupra noastră, din împărăția nemuririi?

Cuprinși de vraja mărimii sale și în fața măreței opere ce ni-a hărăzit-o de constituțiunea bisericii noastre, — învățătură trebuie să luăm din mărima acelui duh ales și să sorbim putere din credința acelora, cari înainte cu patru decenii au știut urmă pe neîntrecutul Arhiepiscop pe Arhiepiscopul fără seamăn în silințele sale și în lupta sa pentru o nouă întemeiere a bisericii și poporului său.

Oare putem noi înțelega duhul, care a condus pe acest om providențial?

Am înțeles noi și urmăm, ori au înțeles ucenicii, cari îl încunjurau, pe marele lor dascăl, deschizător de drum nou pentru vieața nouă?

Graiul unui ales dintre ucenicii direcției vorbește lămurit despre înălțimea covârșitoare alui Andrei Șaguna...

Sărbătorim și noi, dar și popor, în rugăciuni pioase în sunete de clopote în mii de mii de biserici aniversarea centenară a pogorării în lumea noastră a luminii din lumină...

Un erou al vârtuții creștine, un erou al vocațiunii sale, un erou al menirii sale strălucite, un erou, a cărui luptă a deschis drum larg și a întemeiat o premenire, o vieață nouă pentru biserică sa; un erou al jertfei abnegației și dragostei — decât care „mai mare nimeni nu are“...

Sărbătorind aniversarea centenarului răsăririi acestui trimis al Providenței pentru noi în slava trecutului, priceperea și simțirea cu care știau să se apropie acum patru decenii și mai

bine înaintașii noștri de marele Arhiepiscop, de mitropolitul Andrei Șaguna, la a 25-a aniversare a ocupării scaunului său arhipăstoresc.

Organul societății de lectură a teologilor din Arad*) a publicat pe atunci alocuțiunea rostită de fruntașul bisericii sfetnicul mirean *Iacob Bologa*, în numele poporului credincios.

Iată puternica și minunata vorbire a ucenicului către marele și luminatul stăpân:

Excelență! Preasfințite și Prealuminate Părinte, Arhiepiscop și Mitropolit!

„Împilat-am la pământ vieața mea; intratau ape până la sufletul meu; afundatum-am în noroiul adâncului și nu avem stare; ostenit am strigând; amorțit-au gramazul meu; slăbit-au ochii mei; îmulțitu-s'au mai presus decât perii capului meu, cei-ce mă goneau pe mine cu nedreptate“.

Așa suspină, așa își plângea soartea cea amară sfânta noastră maică biserică secolii întregi, secolii pentru ea plini de suferință, Ea, care dela începutul ei a avut și are așezăminte divine și drepturi inalienabile și care guvernată pe temeiul acelora prin sine și de sine, după instituțiunile sale purea sfinte avea să aducă cele mai bune fructe atât pentru noi fiii săi cât și pentru celelalte societăți omenestii; ea, zic, în timpul întunecului, în timpul supremației, în timpul netoleranței a fost despoiată de libera întrebunțare a drepturilor și instituțiilor sale proprii; i-se răpi autonomia; se dădu pradă influenței străine și se apăsă; se pune în căluși, cari rodeau la firul vieții ei; se persecută și se maltrată, până când abia mai rămase cu atâta suflare, cât să mai poată striga, cum striga-se oarecând slăbănogul dela scaldătoarea oilor: *Doamne om nu am!*

Da, Doamne, om nu am, a exclamat dulcea noastră maică biserică din timpurile cele mai vechi neconținut și tot înzădar până la anul 1846, când se îndură bunul Dumnezeu și spre dânsa și ascultându-i rugăciunea îi trimite omul, după care însă se atăta amar de timp.

I-se trimite pe Excelența Ta, Preasfințite și Prealuminate Părinte, pe omul cel chemat spre a-o mântui din sclăvie, recăstigându-i autonomia răpită. O misiune această, pe cât de măreață pe atât de grea, pe care însă Excelența Ta o ai împlinit dupăcum se doare fierbinte și se cerea cu drept și dreptate!...

Ai întâmpinat piedeci mari, piedeci desmântătoare; acelea însă nu te-au desmântat, ci din contră, te-au întărit în perseveranță; ai primit și ai purtat în contra

*) „Speranța“ II. 1871 nr. 18. Reprod. în „Rev. Teol.“
Dovadă de relațiuni și interes, între Ardeal și părțile ungurene.

lor luptă bărbătească, luptă dreaptă și bună, luptă onorifică.

„Fundul adâncului l-ai descoperit și pe uscat pe ai tăi i-ai trecut“.

„Porțile cele de aramă le-ai sfărâmat, incuietorile cele de fier le-ai zdrobit și ne-ai scos pe noi din întunec și din umbra morții“.

„Deslegatune-ai de cătușele cele vechi, mântuitune-ai de cursele cari ni-se puneau și ai învins pe leii cei mănecători, sfărâmându-le dinți“.

„Cei-ce dormiau în întunec văzându-te pe tine lumina, am înviat, ne-am deșteptat și am aflat adevărul“.

„*Robia Sionului o-ai scos din Vavilon și pe noi din patimi la viață ne-ai scos Părinte“.*

Și așa ai învins, ai biruit, Preasfinte Părinte, spre mângâierea noastră. Ne-ai recâștigat autonomia bisericii și prin ea ne-ai întărit și ne-ai asigurat biserica, scutul și adăpostul moșilor și strămoșilor noștri și al nostru înșieși. Ne-ai scăpat din ghiarele trecutului celui amar și dureros; ne-ai procurat un prezent mai îndestulitor și ne-ai pregătit un viitor mai fericit.

Pentru aceea, constatând noi, biserica cea vie, cu cea mai adânc simțită mângâiere, aici sub ceriul liber, înaintea lui Dumnezeu și înaintea lumii, victoria reportată de Excelenția Ta spre mântuirea noastră, iubilăm și iarăși iubilăm; serbăm serbătoarea de bucurie și-ți aducem ție cântarea de biruință, cântând și strigând: „*Mărire ție celui ce ni-ai arătat nouă lumina!*

Iar ca iubirea noastră să fie deplină, ne-am adunat în cor frățesc și fiiesc, să te rugăm a te bucura cu noi împreună și să-ți zicem:

„Bucură-te anghira noastră cea tare și nemișcată; veselește-te începătorul păstorilor, împrejurul tău văzându-ți pe fii tăi, purtând stălpările faptelor tale celor bune!“

Am venit, Preasfințite Părinte, să-ți descoperim, să-ți mărturisim, că nepricepându-ne cu ce cununi vrednice de laudă să te încununăm, ca pe un erou între luptători, adunându-ne astăzi cu un glas să te lăudăm, că: „Curgerea ți-ai împlinit, credința ți-ai păzit și cununa victoriei ai luat, mântuindu-ne pre noi, ce-ce zom păstră cu credință pururea cinstită pomenirea ta“.

Am venit să-ți aducem cea mai fierbinte mulțumită pentru nenumăratele binefaceri de cari ne-ai învrednicit și în loc de răsplată, pentru care ne lipsesc puterile și mijloacele, — să-ți promitem cu toții sărbătorește: *că-ți vom urma* cu cea mai strictă acurateță în apărarea și conservarea drepturilor noastre bisericesti; *vom fi tari și neclătiti în credința noastră strămoșască*; *îți vom imita faptele* și *îți vom împlini dispozițiunile*, în bineînțelesul interes al sfintei noastre biserici.

Dreptaceea fii odihnit, fii liniștit!

Am venit, ca cu toții împreună să mulțămim din adâncurile inimilor noastre atot puternicului Dumnezeu că ni-te-a dăruit și ni-te-a ținut un pătrar de secol.

Am venit, în fine, ca din toate puterile să rugăm pe Dumnezeul părinților noștrii, ca să ni-te țină încă mulți ani, deplin sănătos, „drept îndreptând cuvântul adevărului“.

Să trăiești Preasfințite Părinte!

Oare în lumea noastră nu se poate găti o vorbire atât de puternică prin fondul său și de strălucită prin forma biblică?

Avem noi sfilete atât de puternice, ca piatră de temelie a credinții și avânt profetic în cuvânt?

Nu ducem oare lipsă de suflete și caractere de mireni, cari să-și fi ciselat sufletul la stânca sfintei Scripturi?

Adăparea la izvoarele străine de cultură și netrecerea acelora prin retorta culturii religioase morale doar nu va întârzia, — după ce s'a înstăpânit între noi cultul lui Șaguna.

„Căci Dumnezeu nu lapadă, ci de întristează, apoi și miluiește, după mulțimea îndurării sale“. (Ier. III. 32.)

După sărbările „Asociațiunei“.

Am trecut peste sărbările »Asociațiunei« din Sibiu. Adunările generale ale societăților de cultură în tot locul sunt împreunate cu festivități, cari înalță, predispun și îndeamnă sufletele la o lucrare mai intensivă, cari dau răsplata cuvenită muncii serioase și desinteresate. Festivitățile acestea nu pot și nu e iertat să ne abată privirile dela lucrările serioase ale adunărilor generale; scripirea și colorarea lor ar trebui să ne aducă aminte, să ne învețe ce și cum trebuie să lucrăm în viitor; festivitățile sunt, ca albastrelele din holdă, cari prin colorarea lor ne învioșează ochii și ne atrag, dar vai de lanul în cari ele înăbușesc holda.

Să ne întrebăm ce s'a făcut la adunarea generală a »Asociațiunei« din anul acesta? După cum s'a făcut întotdeauna și acum s'a deschis ședința prin o vorbire mai însuflețită și mai însuflețitoare decât oricând altădată, s'a dat cetire rapoartelor și protoalelor, s'au ales și constituit comisiuni, cari în a doua zi au raportat, că în timpul cât le-a stat la dispoziție au cercetat cu conștientiositate rapoartele și totul se află în cea mai bună ordine, s'au făcut 2—3 propuneri bune, un banchet la care s'a vorbit multe și nimic, s'au mai lăsat câteva agende la buna chibzuire a comitetului central și o avântată vorbire de încheiere pune capăt celor 2 ședințe. Cât s'a lucrat în aceste 2 ședințe ale adunării generale ne arată mai bine vorbirea de încheiere a prezidentului, care în multa conștientiositate care-l caracterizează, se va fi întrebat, dacă lucrurile isprăvite au fost vrednice de osteneala ce li-s'a dat și a zis, că »chiar și dacă nu s'a isprăvit mult, adunările generale au meritul de a aduna românimea din toate unghiurile«.

Între împrejurările între cari trăim despărțiți atât de departe unul de altul, acesta e un mare merit. Depărtarea dintre intelectualii noștri e mărită nu prin calea lungă, ce ar trebui străbătută dint'ro localitate până în cealaltă, și nici prin

lipsa de interes, cum acuză cei mai mulți pe nedrept, ci prin lupta, ce trebuie să o poarte fiecare pentru pâinea de toate zilele și așa trebuie să prețuim forurile, cari ne pot adună în jurul lor chiar și numai pe câteva clipe. Adunările generale ale »Asociațiunii« sunt și vor rămâne termometrul, care arată gradele de căldură pentru neam, căci mulți prin participarea lor la aceste adunări au neglijat afaceri, au spesat bani, chiar și dacă numărul acelor cari iau parte la adunări culturale nu e mare, nu putem să acuzăm, de puțin interes pătura intelectualilor noștri, nu vom putea să mai scuzăm sporul *preu mie*, ce-l facem pe toate terenele, prin lipsa de interes a publicului mare. De câteori se bate doba în presa noastră pentru o cauză mare, publicul românesc aleargă totdeauna din toate părțile și aduce jertfe pe altarul la care a fost chemat și dacă nu se jertfește atât cât s'ar putea aștepta, vina o poartă acei, cari n'au știut să ceară jertfa — dacă mai putem folosi cuvântul acesta — dela publicul mare. Presa are datorința să informeze și indemne publicul, care nu va rămâne surd la chemările ei de mai multeori repetate, chiar și la popoarele, cari au o mai vie conștiință despre ceea ce se petrece cu ele, cari cunosc drumul ce duce spre propășire, trebuie să vie presa, diferite comitete cu foi volante, placate în fiecare colț de stradă, ca să dea de știre timpul în care se întreprinde ceva; cum vom aștepta noi, ca cu un singur program al adunării generale publicat la partea taxabilă — chiar și dacă s'a făcut fără taxă — a ziarelor noastre se știe publicul ce însemnează și ce are a face. Așa dar nu lipsa de interes, ci lipsa de reclamă ce trebuie să se facă pentru ori ce cauză bună, e un motiv, că participară așa de puțini la adunările noastre.

Iar cei cari iau parte, avocați, medici, oameni de ai școlii și de ai bisericii să întâlnească, își strâng mâna, se întreabă de sănătate, înoiesc amintiri. — nu vei vedea la aceste adunări decât fețe zimbitoare și îndestulite — iau parte la mutele aprobări ale adunării generale, cel mult dacă se avântă și țin câte un toast la banchet închinând în sănătatea unui mai mare prezent la banchet sau în sănătatea unuia, care va ceti în gazete, că X. Y. a ținut pentru el un toast între »aplauzele repetite ale celor dela masă«. Convorbirile sunt de caracter pur informativ, nici o idee nouă, nici un plan de acțiune nu se desface din ele, se pare că vorbesc niște oameni a căror idealuri sunt stânse, niște robi din temnițe, a căror vieată se scurge între marginile obicinuite, fără emoțiuni și vibrări sufletesti? Se poate, ca atâția avocați, cari ani de rândul în fiecare zi vin în atingere cu poporul, să-i cunoască nevoile și patimile și să nu aibă nici un plan de mântuire la o adunare generală a unei asociațiuni, care are

de scop cultura și ridicarea poporului. Se poate, ca atâția medici se nu aibă nici un cuvânt pentru igiena poporului nostru? Se poate, ca să convie atâția oameni de școală și se nu se atingă cu nici un cuvânt de chestiunile, cari privesc școala foarte de aproape? Până când la alte neamuri se face pedagogie și se discută chestiuni școlare și în crășmă, iar la noi să nu se poată face aceasta nici la adunările societăților de cultură când se întâlnesc atâția și atâția oameni, cari ar trebui să trăiască pentru școală? Și iar nu ne vine a crede, că publicul nostru nu ar putea a vorbi și alte lucruri, cari privesc biserica, decât de alegeri în toate treptele scării lungi ale ierarhiei.

Adunările »Asociațiunii« și ale altor societăți culturale ne adună, dar mai mult numai ca să zicem, că ne-am întrunit în numele zeiței Minerva sau în numele Thaliei și după o scurtă schimbare de aier, ne reîntoarcem, fără ca să ducem cu noi idei și planuri de acțiune nouă.

Mântuire se așteaptă dela cei din centru și membrii secțiunilor — căci bietele noastre societăți sunt împărțite în secțiuni, după modelul Academiei, unde câțiva moșnegi ajunși acolo, au dreptul să odihnească, fără ca să împedecă progresul științei — *la noi însă trebuie să lucrăm cu toții* și anume fiecare unde se pricepe: *Advocații ar putea ține un consiliu de al lor, în care nu s'ar discuta numai interpretarea regulamentului. În loc de banchet profesorii și învățătorii ar putea ține o conferință pedagogică, medicii un congres medical și poate preoții încă ar putea face ceva.* Numai pentru controlul ce se face în adunările generale și cari tot așa de ușor s'ar putea face prin ziare, nu e vrednic să facem atâta cât se face. Adunările generale se fie ale *muncii*, iar nu ale sărbătorilor.

(V.)

Petiția sinodului din 1860 către Cuza Vodă.

Înălția Voastră!

Prealuminate Principe!

Este în deobște cunoscut, că biserica ortodoxă răsăriteană, în provinciile acelea ale monarhiei austriace, care în partea lor cea mai mare sânt locuite astăzi de români, a avut prea mult de a suferi dela injuria timpurilor trecute, fiind supusă celor mai mari goane din partea inamicilor ei, încât e mirare, că a eșit cu totul nevătămată din toate pericolele acestea.

Noi nu ne vom lăsa aici întru enumerarea tuturor relelor care-i căsunară ei, mai cu seamă în veacurile cele mai recente, ci ne țârmurim numai pe lângă aceea de a atinge, că biserica ortodoxă răsăriteană, de care ne ținem noi cu evlavie și cu credință erezită dela strămoșii noștri, supt decurgerea periodului celui vitreg de trei sute de ani și-au pierdut ierar-

chia sa mitropolitană, episcopiile sale, mănăstirile sale și toate averile însemnate ale acestora.

Prin multele silințe, ce ni le-am dat, și prin bunătațea prea înduratului nostru împărat *Francisc Iosif I.*, ne ajută Dumnezeu în fine de a ne vedea biserica noastră, eliberată de obezile sclăviei trecute și de a ne putea restaura și ierarchia mitropolitană pierdută; căci Majestatea Sa c. r. apostolică se îndură prea grațios supt 27 septembrie a. c. a rezolva; că prea înalt același nu este ne aplecat înființării unei mitropolii române ortodoxe răsăritene, în urma cărei rezoluțiuni împărătești am și ținut în 24, 25 și 26 octombrie a. c. un sobor bisericesc pentru elaborarea propunerilor pe baza canoanelor sfintei măicei noastre biserici, care să servească de temelie la încuviințarea finală a cererii noastre pentru restaurândă mitropolie, deslucind curat, că noi românii de religiunea ortodoxă răsăriteană din Transilvania nu voim a face prin înființarea mitropoliei noastre, niai o nouătaie în biserica noastră, ci numai dorim a restaura vechea noastră mitropolie ce am avut din vechime, și a căreia custare în veacul al 18-lea s'au fost împiedecat politicește.

Înălțate Doamne! Fiindcă biserica noastră din Transilvania supt decurgerea veacului al 10, 17 și al 18-lea au pierdut nu numai moșiile sale mitropolitane, episcopoești și bisericești din țara Ardealului, ci încă și moșia sa mitropolitană numită „*Merișeni*” din ținutul Argeșului în Țeara Românească, pe care au fost dăruit-o mitropoliei noastre vrednicul de aducere aminte Principele Ioan Constantin Basarabă în 13-lea iunie 1700 — fiindcă acum cu ajutorul lui Dumnezeu și din iubirea de dreptate a Preaînduratului nostru Împărat am redobândit pentru biserica noastră acel drept, în urma căruia i se cuvine ierarchia mitropolitană; așa precum ne rugăm totodată de Majestatea Sa c. r. Preaînduratul nostru Împărat *Francisc Iosif I.*, ca să se îndure a rezolva din vistieria statului un ajutor spre întimpinarea cheltuelilor, ce se cer la o mitropolie și episcopiile ei față cu *trebuințele ei bisericești și școlare*, întocmai ne luăm îndrăznirea preaumilită a ne ruga și de Înălția Voastră, ca să vă îndurați a reînoui pe sama acum pomenitelor scopuri dănia aceea, pe care Predecesorul Înălției Voastre, fericitul Principe mai sus menționat, au fost făcut-o mitropoliei noastre în 13-lea iunie 1700 prin moșia Merișienilor din ținutul Argeșului.

Noi ne încumetăm a face rugămintea aceasta după exemplul, ce ne dă și fapta cea măreață a Preaînălțatului nostru Monarch. Preaînalt care nu numai că asigurază din vistieria statului ajutoare pentru scopuri bisericești și școlare, fără deosebire de religiune, ci încă concede, ca creștinii din monarchia sa să poată ajutama pe coreligionarii lor și în afară de monarchia austriacă, precum și cu aceiași să poată primi ajutoare dele coreligionarii lor și din afară de Austria.

Noi mărturisim, că am fi păcătuit asupra interesului sfintei Maicei noastre Biserici din Ardeal, de nu am fi cutezat a ne ruga de Înălția Voastră pentru susținutul ajutoriu; căci în cazul contrar am fi arătat, ca cum noi n'am fi încredințați despre o asemenea simpatie creștinească din partea coreligionarilor și conaționalilor noștri, de care creștinii austriaci de alte religiuni se bucură din partea coreligionarilor lor din alte țări afară de Austria, — și despre care simpatie noi cu atâta suntem mai încredințați, cu cât vedem, că atâta bătrânii, cât și contemporanii din țările Înălției Voastre totdeauna s'au distincvat și se disting întru astfel de ajutoare.

Rămânând cu cea mai adâncă reverință avem, onoare a ne subscrie.

Ai Înălției Voastre. Din Soborul Bisericii ortodoxe răsăritene din Ardeal, ținut în 24. 25 — și 26 octombrie 1860. *cei mai umiliți servi*

Ioan Maiorescu către G. Barițiu.

București, 12/24 mart. 1861.

Frăte Bariț!

Epistola ta cu datele relative la potaosa și cu appendicea pentru moșia *Merișani* am receput-o în ziua în care a reposat cumnată-mea Elena, care în 25 minute a fost moartă și pe care am înmormântat-o ieri săptămâna.

Ocupațiuni de pietate umană și creștină pe lângă cele grele ale officului nu-mi permisera a cerceta îndată de rezultatul petițiunii Preasfinției Sale Episcopului de Sibiu și a altor reprezentanți ai Clerului român ortodox din Ardeal. Alaltăieri și ieri mi-am furat câte 2 ore și am cercetat. Eata statul questionei:

Cu totu prejudețiului, ce, din cauza *resimțimintelor antipatice* ce încă perzist aici, putea să aducă cauzei unu pasu făcutu prin intervenirea ministeriului și conzultatul austriacu, — ceea ce precum mă așteptam, ni s'a și observatu îndată — Suveranulu principatelor — unite a dat ordin numai decât consiliului ministrilor a se ocupa cu această cauză. Consiliul a însărcinat pe ministrul cultelor și instrucțiunei pub. ca să cerceteze despre moșia *Merișani*, așa mi se spuse în Ministeriu că s'or fi numindu în actele oficiale venite de dincolo; ci fiindcă se numește și județul *Argișiu*, ministeriul a provocatu pe prefectu, ca să-i arate, și acesta a respunsu, că *Merișani* ori *Marțișani* nu se află, dar se află 2 moșii cu nume de *Merișani* dintre cari una e moștenească, adecă a locuitorilor, cealaltă împărțită între 2 familie particulare, dintre cari frații *Rătesci*, de origine *Ardeleni*, posedu o parte. Aici s'a oprit lucrarea de până acum a guvernului. Capul secțiunei a III. a ministerului cultelor, era să facă referatul la consiliul ministrilor și eu i-am zisu să mai adaste.

Noi știm, că moșia de care e vorba și despre care sună diploma tipărită în istoria bisericească a lui *P. Maioru*, e *Merișanii*. Dar unde e originalulu? Elu nu se mai găsește la *Blasiu*, precăt seiu eu și *Laurianu*, și cu toate acestea prima question e de a constatat titlulu de dreptu prin *act autentic*.

În lipsă de actul original, urmează a cerceta, nu cumva se încredințeze autenticitatea diplomei dela *P. Maioru*. Avem asemeni acte? Mi se pare că avem. La *Bărnuțiu* se află un act, din care se vede, că metropolia a perceput veniturile după moșia *Merișeni*. Eu nu l-am văzut; dar *Laurianu* l-a ayutu dela *Barițiu*, căruia i l-a datu înapoi.

Să se adreseze Episcopulu către *Bărnuțiu* și ceră acestu actu. Astfel am avea asigurată autenticitatea actului dela *P. Maior*, și prin urmare precisatu și titlulu *primitiv* de drept; zi cu titlu *primitiv*, că ce acest titlu s'a putut perde prin titluri câștigate de alții în modurile recunoscute de toate legile, de exemplu prin *prescripțiune*. Nu seiu, ce datu poartă actul dela *Bărnuțiu* de securu e din secolul trecut; prin urmare ar fi de lipsă a căuta ore în actele dela *Blasiu* nu se mai găsește vre-o indicare, cam până cându a perceputu Metropolia seau pe urmă poate Episcopia *Făgărașului* veniturile moșiei. Eu zicu, că ar fi bine, să mai caute; dar convicțiunea mea e, că titlu *primitiv* e perdutu, și numai acesta se va putea constata prin actul dela *Bărnuțiu*. Atunci rămâne totul la bunăvo-

înța corpurilor legislative rămâne în casul când ele voru fi în dreptu de a face ceva dela sine.

Despre buna-vointia vă pot asigura, ea existe și noi din partene o vom susține din toate puterile. Care e casul unde guvernulu și adunarea legis, ar pute dispune? Atunci, cându Merișanii donăți de Brâncoveanu s'ar afla astăzi în posesiunea vre-unui institut ori a unei corporațiuni publice. Constatarea de până acum arată Merișanii în posesiune privată, în mâna particularilor și aici vine dreptul de prescripțiunei, pe care nu-lu poate ataca nimeni.

Prin urmare, până să punem prin intervenirea Episcopului mâna pe actulu dela Bărnău și până voi da de un exemplariu alu istoriei biser. a lui Maior, ca să vedem, cum circumscrie moșia, eu voi sta la ministeriu, să mai cercetez după Merișani și în vecinulu județu Muscelu, — căci prin diverse rotunziri de județie pote sa fi căzutu în altulu — și pe urmă voi sili a face pe guvern ca actualii posesori ai celor doi Merișani să-și arate titlurile de posesiune, dacă vom putea fără judecată. Asta e cauza, pentru care am statu la ministeriu să nu se facă încă referatul.

Cându acei Merișani ar fi la vre un institut public, atunci guvernulu și adunarea ar putea dispune alffelu. Totulu e acum, să se capete actulu dela Bărnău, iar pe de alta parte sa mai cercetăm aici după alți Merișani ș. c. l.

Eu din parte mi voi lucra cu toată energia cum am lucratu pentru gimnasiulu din Brașovu. că-ce tu știi, că rezultatul cel bun e câștigat prin mine: eu am luat lucrul pe cale oficială în numele Eforiei, fără a mai întreba pe Efori, și dupăce consillul ministrilor d'aici a găsit cu cale a se adresa mai întâiu la Moldova, eu am staruitu la ministrii de-acolo dândule memorande și motive; și pe urmă aici la Boierescu.

Tu me cunoști Baritz, și fi securu, că tot ce se va pute, vom face, ca în orice casu sa se castige unu rezultatul într'unu mod seau altulu.

Mă grăbescu

I. Maiorescu.

(Din coresp. lui Barițiu volum. VI. pag. 356).

Sfintirea bisericeii din Becicherecul-mic.

Duminecă, în 25 octomvrie st. v., a avut loc sfintirea bisericeii din Becicherecul-mic, prin însuși P. S. Sa Ioan I. Papp, Episcopul Aradului.

Preasfinția Sa, însoțit de ref. bis. G. Popoviciu și de diaconii C. Lazar și S. Stănijan, a plecat încă de sâmbătă, cu trenul de 5 ore p. m., spre Timișoara. Sosiți în gară, am fost conduși de părintele protopop tractual la locuința sa, unde P. St. doamnă ne-a așteptat deja cu masa gata, servindu-ne la cină cu cele mai alese bucate. După cină Preasfinția Sa și-a avut conacul peste noapte la părintele protopop, iar noi la hotelul „Păun“.

Dimineața, însoții de preoții Micluța și Micu și de avocatul Rotariu din Timișoara, am plecat spre Becicherecul-mic. — La gara din Becicherecul-Mic P. S. Sa a fost bineventat de către protopopul și protopretorele concernent, de harnicul președinte al comitetului parohial și de notarul comunal, cărora Preasfinția Sa le mulțamește călduros pentru dragostea și bunaprimire ce iau făcut. După aceasta urcându-ne pe trăsuri, am intrat în comună în sunetul melodios

al clopotelor, bubuitul treascuților și în azul fanfarei nemților de acolo, cari încă au ieșit spre întâmpinare. Preasfinției Sale, producând cea mai bună impresie. La marginea comunei eră o poartă triumfală, ridicată în onoarea Preasfinției Sale de către comuna politică, iar mai înlăuntrul comunei o altă poartă triumfală, ridicată în onoarea Preasfinției Sale de către poporul român de acolo.

În comună, Preasfinția Sa a descins la locuința preotului local L. Băbău, de unde apoi a plecat numai decât la biserică cu litia, încunjurat de ref. bis. G. Popoviciu, protopopul Dr. P. Putici, preoții Balta, Micluța, Băbău, Micu, Jurma și de diaconii: C. Lazar și S. Stănijan.

Ajunși la biserică s'a început actul mareș al sfintirii noului Sion și continuându-se cu sfânta liturgie. În decursul sf. liturgii, Preasfinția Sa a hirotonit întru presbiter pe diaconul S. Stănijan, preot ales în Pleșcuța. La finea sfintei liturgii Preasfinția Sa a rostit o preafrumoasă cuvântare, care cred și sum sigur, că va rămânea scrisă cu litere neșterse în inima fiecărui parohian diu numita comună.

„Părinte sfinte, pe cari i-ai dat mie, păzește-i întru numele tău, ca una să fie, precum și noi“ (Ioan c. 17, v. 11). Aceste cuvinte ale Mântuitorului nostru Isus Hristos — zice Preasfinția Sa — mi-se impun buzelor mele acum când la dorința voastră am venit să vă sfintesc noul Sion, ridicat de voi întru cinstea și preamărirea lui Dumnezeu. O datorință sfântă mi-se impune mie și vouă, să ne aducem aminte de acei bărbați, cari au început despărțirea noastră de sârbi, nu din ură, ci din impulsul sentimentului de neantărnare și de a se constitui o biserică națională. Preasfinția Sa li aseamănă unui roi, în care asemenea este născut sentimentul de a ajunge la independență; se despart fiii de părinți, frate de frate — așa și voi n'ați făcut altceva, decât ați urmat indemnului firese, de a vă constitui într'o biserică națională, de a vă primi credința, pentru care și-au dat chiar vieța moși și strămoșii noștri. — M'am bucurat foarte, când voi, o turmă mică, ați dat dovadă, că în ceea ce privește dragostea noastră către biserică, sunteți pe o treaptă cu ori care comună bisericească. Am aflat dela conducătorii noștri, că zidul este gata și numai coroana lipsește; că aveți credință în puterea darului arhieresc, atâta nădejde în ajutorul de sus, iubire către voi înșivă și către deaproapele, iată am venit, că casele noastre aproape sunt, căci în toate zilele mele fiind cu duhul în mijlocul vostru, am venit să fiu și cu trupul și cu ființa mea în mijlocul vostru. Am venit să vă fac vouă comoară sfântă, pe care nici rugina, nici moliiile nu o strică și nici furii nu o sapă și nu o fură; am venit să vă întăresc în credință. Dupăce Preasfinția Sa desvoaltă mai pe larg și foarte frumos virtuțile teologice și dupăce roagă pe Dumnezeu, ca aceasta jertfă a lor să o primească întru jertfelnicul său cel mai presus de ceriuri, nu se poate despărți de ei, ca să nu le deie și niște sfaturi de mângăiere, cari să se potrivească buzelor unui arhieru. Li sfătuiește, ca sărbătoarea de azi să rămână sărbătoare pe veci, să țină cu sfântenie la credința și biserică lor, pe care vor lăsa-o moștenire fiilor lor; să cerceteze biserică în dumineci și sărbători, să păzească poruncile, să asculte de conducătorii lor și să grijască de creșterea fiilor lor în frica lui Dumnezeu. — Dupăce Preasfinția Sa mulțamește celorlalți locuitori străini din comună pentru interesul și ajutorul lor dat pentru aceasta biserică, parte în bani, parte prin punerea la

dispoziție a trăsurilor lor pentru adunarea materialului de zidire, — încheie cu obicinuita binecuvântare.

Terminându-se serviciul divin după recepțiile obicinuite, s'a început banchetul dat în școala confesională, unde s'au rostit mai multe toasturi, anume: Preasfinția Sa pentru Maiestatea Sa, ref. G. Popoviciu pentru conducătorii poporului, Dr. G. Putici pentru Presfinția Sa și suita Preasfinții Sale, directorul școlii normale de stat, Soós pentru Preasfinția Sa, diaconul C. Lazar pentru Dr. Putici, iar avocatul Rotariu pentru poporul din Becicherecul-mic. — După masă Preasfinția Sa a făcut vizită pe la frunțașii din comună.

Sfințirea bisericii din Becicherecul-mic a fost o zi de sărbătoare, cum rar s'a mai văzut. A fost sărbătoarea sărbătorilor și cu drept cuvânt am putut exclamă cu ps. David: „Aceasta este ziua, care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim întrânsa“. Acum și-a văzut poporul român din Becicherecul-mic visul realizat, când abia după un restimp de 12 ani dela urzirea ei, ca biserica națională română, a putut să-și zidească acest Sion, care prin Preasfinția Sa a fost închinat Sfintei Treimi și care este mărturie vie despre credința lor. La 20 decembrie 1897, s'a urzit existența acestei bisericii prin preotul Dărăbant, care a aprins lumina atunci, când umblam în întunec; atunci am preamărit pe Dumnezeu pentru prima oară, în limba strămoșilor. Și când ne cugetăm, că 12 ani ce timp scurt e în viața unui popor, trebuie să stăm uimiți în fața noului Sion, când o mână de oameni — 360 de suflete — a chivernisit din al său atâta avere, de a zidit biserica de acum cu preț de 15.000 coroane. Și oare care e cauza adevărată a acestei însuflețiri? Credința cea tare, ce moșii și strămoșii noștri au avut-o cătră biserică și lege. Căci dacă biserica ne-a susținut, ca o sentinelă 1800 de ani, atunci de bună seamă ne va susține și mai departe. Să cere însă, ca noi să fim zid în jurul ei. Pururea să fim sub acoperământul ei și să nu lăpădam aceasta moștenire sfântă, rămasă dela moși și strămoși, nici chiar cu prețul vieții, ci să o apărăm cu sfințenie și să ținem la ea mai mult, ca la ori-ce în lume. Știm bine, că Hristos a zis: „Cel-ce cutează a strică casa tatălui meu, strical-va pre el tatăl meu“. Pedepsa lui Dzeu nu va întârzia, ci va veni de bunăseamă asupra celor, cari cu gânduri rele voiesc a dărâma biserica și credința, căci zice iarăși în alt loc: „Iar cel-ce nu va crede, osândise-va“.

Deă Dumnezeu, ca noul Sion din Becicherecul-mic să servească credincioșilor spre mângâierea atât de demult dorită, iar altor comune spre indemn.

Ceteșul Coridian.

Comunicatul Sfântului Sinod.

Textul oficial al comunicatului dat din partea Sfântului Sinod al bisericii autocefale gr. ort. din România, cu privire la conflictul provocat de Presfințitul domn Episcop Gerasim al Romanului, este următorul:

„Cu privire la incidentul provocat de P. S. Episcop al Romanului în ședința Sf. Sinod de la 12 oct. a. c. se aduce la cunoștința pioșilor creștini ortodoksi, că Sf. Sinod față de acest regretabil incident a considerat ieșirea P. S. Episcop al Romanului nepotrivită față de sfințenia localului sf. Sinod, unde a cetit memoriul său și unde nu se discută legile Statului, ci numai afaceri curat bisericesti. P. S. Episcop al Romanului ar fi fost consecvent dacă continua să făcă

opoziție legii sinodale pe căi legale și tot în corpurile legiuitoare, cari au menirea de a legifera. De aceea Sf. Sinod a și trecut cu unanimitatea voturilor la ordinea zilei asupra acestui incident.

Iar cât privește anatema pronunțată de P. S. Sa prin acelaș memoriu asupra legii sinodale și a celor ce au votat-o și vor adera la ea, Sf. Sinod a socotit-o ca neavenită și fără nici un efect, căci un episcop nu poate pronunța anatema decât în eparhia sa, iar nu în contra unui întreg Sinod, în frunte cu prezidentul său, I. P. S. Mitropolit Primat Athanasie, care a invocat asupra Episcopului de Roman harul Sfântului Duh când l-a sfințit de Arhiepiscop în Mitropolia din București, împreună cu răposatul întru fericire Mitropolitul Iosif Gheorghian și cu P. S. Episcop al Argeșului, căci în talmăcirea dela canonul 3 Apostolic se cetește: „Dacă Soborul nu pune în lucrare caterisirea preoților, ori afurisirea, ori anatemizarea mirenilor, preoții aceștia nici caterisiți sunt cu lucrul, precum nici mirenii nu sunt afurisiți nici anatemizați de fapt“. Prin urmare anatema pronunțată de P. S. Episcop Gherasim al Romanului nu leagă pe nimeni, întrucât biserica autocefală română și ortodoxia ei culminează în totalitatea membrilor sfântului Sinod, iar nu în părerea exagerată a unui singuratic Episcop al ei.

Drept care, pentru liniștea sufletească a pioșilor creștini ortodoksi din păzitul de Dumnezeu Regat al României, Sf. Sinod, potrivit hotărârilor luate cu unanimitatea voturilor, față de acest regretabil incident a decis, în ședința din 21 octombrie a. c., a se da de cătră biroul său acest comunicat, care se va publica în Monitorul Oficial, spre cunoștința generală“.

Emil

sau

Despre educațiune

de

J. J. Rousseau,

tradus de

Ioan Ardelean, inv.

Gartea II.

— Urmare. —

În toate instituțiunile omenești domnește nesiguranța și contrazicerea. Cu cât dispăre valoarea vieții noastre mai mult, cu atât mai vartos ne interesăm de dânsa. Bătrânii se despart mai cu greu de ea, ca cei tineri; le vine neplăcută pierderea multelor pregătiri pe cari le-au făcut pentru îndulcirea vieții; cum să nu fie neplăcută moartea unui moșneag de șaptezeci de ani, pecând așa zicând nici nu a început a trăi?

Se presupune, că în om ar fi un dor vag cu scop de a-și susține viața și aceasta eschide orice îndoială. Dar nu pot să înțelegă, că aceasta alipire — în felul cum o simțim noi — în partea cea mai mare e de natură omenească. Omul naturii se nizuiește a-și susține viața între acelea limite, între cari îi permit împrejurările, dar îndatăce acestea o fac aceea imposibila, se impacă cu soartea și nu face eforturi zădărnice întru încunjurarea morții. A ne împăca cu soartea ne învață natura. Oamenii sălbatici întocmai ca animalele sălbatice se apără foarte puțin contra morții, pe care o rabdă liniștiți fără ca să zică vreun cuvânt. Afară de aceasta lege naturală, adevă de resignațiune mai este încă alta, care emanează dela inteligența noastră, dar aceasta e artificială și nu e așa încontestabilă, ca cealaltă.

* Oare atât de îngrat să fii fost copiii lui Papucelalt, în satul natal al lui Nichandel, că să mi-1 fii poment, cu evlavie, pe cel care i-a dat cărya

Prevederea! ah, *netrebnică prevedere*, care ne transpune în veci peste noi și adeseori acolo, unde nu ajungem niciodată, aceasta e principala cauză a mizeriei. Ce nesocotită șubredă trebuie, — ca o astfel de ființă trecătoare ca omul, să priviască în veci spre viitorul îndepărtat, spre acel viitor pe carele așa de rar îl ajungem, pecând trecând cu atențiune prezentul sigur, îl neglijăm total. Aceasta asigurare pentru viitor, de un caracter furios, este cu atât mai mult dăunătoare, fiindcă cu înaintarea etății se potențiază întratăta, încât bătrânii pururea îngrijorați, precauți și sgârșiți *mai bucuroși abzie de necesitățile lor zilnice*, numai ca la etatea de o sută ani să nu ducă lipsă de nimic. Astfel ne deprindem a ne alipi de tot, a ne acăța de toate; timp și spațiu, oameni și obiecte, toate ce sunt și ce vor fi, ne interesăm de toate aceste în așa mod, încât individualitatea noastră apare numai ca o parte neînsemnată a ființei proprii. Cu toții așa-zicând ne estindem peste întreg pământul, prin ce vom fi vulnerabili în toate punctele lumii. Putem atunci oare să ne mirăm de mulțimea fără margini a năcazurilor noastre? Câți capi încoronați nu sunt năcăjiți până la moarte de pierderea unei mici părți de teritor, ce așa zicând, nici nu l-au văzut niciodată și câți neguțători nu sbiară desperați în Paris, fiindcă a avut daune în India?

E natura dară aceea, care departă întratăta omenimea dela sine? E doară voința ei aceea, că fiecarele este informat dela alții despre soartea sa și încă destul de adeseori mai pe urmă așa, că câți nu mor în fericire s'au mizerie fără ca să aibă ideile despre aceea. Iată un om viguros, voios, bineconservat și fără defecte corporale; tot exteriorul inspiră trăinicie, ochii ne permit a presupune fericire și îndestulare; cu un cuvânt fericirea întrupată. Sosește o epistolă dela postă, fericitul om privește adresa, e adresată lui. Desface plicul, începe a citi... deodată cașicând ar fi lovit de un fulger devine palid și cade leșinat la pământ. Cu încetul trezindu-se începe a oftă, a plânge, a sberă și a boei smulgându-și părul desperat. Năucule și fricosule! Ce ți-a făcut ție hârtia aceea? Care organ al trupului tău l-a sdruncinat sau ce altă piedecă a făcut, că a fost în stare a produce în tine o așa schimbare repede?

Dacă aceasta epistolă nu ar fi sosită, sau dacă ceva mână îndurătoare ar fi aruncat-o în foc, așa soartea nefericită acestui îndestulat ar fi o enigmă neexplicabilă. „Că nefericirea în realitate a ezistat“, vor zice. Mulțam; dar dacă nu a simțit-o unde se afla aceea? Că existența fericirii sale a fost numai închipuită, aceasta o înțeleg. Să merită, ca între astfel de împrejurări să ne fie întratăta groază de moarte?

Omule, recurge la ajutorul tău propriu și nu trebuie să fii nefericit. Rămâi în locul acela, pe carele ți-l'a designat natura și nu există putere, care să fie în stare a-te mișcă de acolo. Nu face sforțări în contra riguroasei lege de necesitate și nu eshauria înzădar prin spunere puterea ta, ce ți-a dăruit-o Dzeu numai pentru susținerea vieții, iar nu pentru lungirea aceleia. Libertatea-ți, dominațiunea ți-se estinde numai până acolo, până unde ajung puterile tale naturale, dar nu și peste hotarul acestora, unde pentru tine există numai sclăvie, amăgire și desiluziune. Domnirea încă nu e altceva decât sclăvie, dacă aceea să eserită după vederile altora, pentrucă depinzi dela prejudiciile aceloră, pe cari tu deasemenea ți guvernezi cu ajutorul prejudiciilor. Dacă voiești să-i conduci după cum voiești, din contră, tu trebuie să te porți după bunul lor plac. Nu trebuie altceva decât să-și schimbe

modul de gândire, ca să fii forțat și tu a-ți schimba modul tău de activitate. Nu trebuie altceva decât acei ce te impresoră să se știe folosi de aplecările poporului în favorul lor sau să poată câștiga simpatia favoriților tăi plăcuți — sub a căror tuorat stai — sau a-se linguși familiei tale, încurând te vor conduce după bunul lor plac, ca pe un băiat în mijlocul legiunilor tale, chiar dacă îndată pozezi și talentul lui Themistokles.*) Orice vei face, autoritatea și puterea-ți va fi numai atâta, cât sunt în stare forțele a-ți câștiga. *Îndatăce trebuie să vezi cu ochii altora, a voi încă aceea trebuie să voiești, ce voiesc alții.* „Dar popoarele mele sunt supușii mei“, — o zici superb — e bine! Dar ce ești tu însuți? supusul ministrilor tăi! Dar ministrii tăi ce sunt? supușii secretarilor și amantelor tale, adecă sclavii sclavilor lor. Stoarceți, adunați numai totul, apoi improșcați cu mâna plină banii; fabricați tunuri, rădicați spânzurătoare, aduceți legi, dați ordinațiuni, sporici spionii, armata, călăii; îngrijii-vă de temnițe și cătușiți-le cu prinsioneri lăntuți; bieți oameni pentruce sunt toate aceste? Prin aceasta nu veți fi nici mai bine serviți, nici furți mai puțin și înșelați, nici cu putere mai absolută. Voi de altcum în veci ziceți: „Aceasta e voința noastră“, dar pentru aceea faceți tot ce alții voiesc.

Unicul, care poate urmă voinței sale e numai acela, care nu e avizat când trebuie să facă ceva a-și prelungi mâinile sale cu a altora. *De aici urmează, că dintre toate bunurile pământestei cea mai prețioasă nu e autoritatea ci libertatea.* Omul într'adevăr liber voiește numai aceea, pentruce e apt și numai aceea să-vârșește ce lui îi convine. Iată acesta e principiul meu. Să-l aplicăm acesta la copii și toate regulele pedagogice, urmează involuntar dintrânsul.

Societatea slăbește omul și încă nu numai prin aceea, că îl lipsește de dreptul de a dispune de puterile sale proprii, ci mai ales, că prefăce puterea sa insuficientă. Aceasta slăbiciune e cauza, că poftele pe ici-coalea se sporesc și de aci provine deosebirea între copilărie și etatea bărbăției. Dacă bărbatul e puternic, băiatul însă debil, aceasta diferință nu constă în aceea, că cel anterior necondiționat dispune de o mai mare energie, ca cel ulterior, ci în aceea, că primul dela natură sau poate să-și satisfacă șieși, dar al doilea nu. Așadară bărbatul trebuie să dispună de mai multă voință, din contră băiatul mai ales de astfel de capriciu sau dorințe, cărora numai cu ajutorul altora e în stare a le face îndestul.

(Va urma.)

Poșta Redacției.

Privatistului. Ordinul consistorial sună așa: „La examenul dela finea anului școlar se admit numai acei privațiști, cari primiți de consistor la cursul privat se vor însinua, ca atari pentru înscriere și vor plăti *cel mult până la 3/16 sept. a fiecărui an de studiu didactrul prescriș.* Didactrul trebuie anticipat din motivul, că fără achitarea lui, nimenea nu poate fi considerat de

*) Acest băiat — astfel zice odată Themistocles amicului său — pe carele îl vedeți aci, va decide asupra sorții Greciei, pentrucă el stăpânește pe mumă-sa, iar mumă-sa mă conduce pe mine, iar eu pe athenieni, aceștia vicaversa Grecia. Oh, câte odată câți de acești guvernatori mici am putea să descoperim chiar în cele mai mari imperii, dacă începând dela domnitor, ne-am cobori gradat tot mai în jos, până la aceea mână secretă, care dând cel dintăiu imbold, aduce în mișcare mașina statului.

înscris la curs, iar fără înscriere la timp nimeni nu se poate considera de elev și deci nici nu poate fi admis la examen. . . . Pe lângă aceasta, ca condițiune pentru admitere la examen se pune și aceea, că fiecare elev privatist, trebuie să producă atestat de conduită și atestat dela parohul locului, că și-a mărturisit păcatele și s'a împărtășit cu sfințele taine în postul Nașterii și al Învierii Domnului. — Acest ordin s'a publicat la timpul său, în urmărire să și execută. Cei ce au omis dar a se înscrie până la 3/16 septembrie, respective a achită taxele de 51 cor. 40 fileri, și-au pierdut anul. Mai mult, că doar vor putea afla remediare la Ven. Consistor, în caz de împedecare prin forță majoră.

Concurse.

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de **clasa a III-a din Varviz**, cu filia *Borumlaca*, protoprezbiteratul Orăzi-mari, se descrie concurs cu termen de concurență **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumintele sunt: din parohia matra Varviz: 1. Casa parohială cu supraedificatele. 2. 21 jugăre pământ parte arător parte fânaș. 3. Dela 80 numere case câte o măsură de bucate, (cucuruz ori grâu), dela ceice nu vor avea bucate vor avea să primească câte 2 cor. pentru una măsură de bucate. 4. pentru lemne de foc 24 cor. 5. Pășunat pentru 6 drb. vite, pentru cari darea de pășunat o va solvi alesul. Stolele uzuete. și anume: Pentru prohodul mic până la 7 ani 2 cor., prohodul mare dela 7 ani în sus cl. III 6 cor., clasa II 8 cor., clasa I 10 cor. Predică, iertăciuni și 3 stări are să se săvârșească la fiecare prohod. Celelalte venite stolare amăsural protocolului luat cu comitetul parohial din 26 octombrie (8 nov.) 1909.

Dela filia *Borumlaca*: 1. 3 Jugere pământ arător și fânaș. 2. Dela 40 numere case o măsură bucate ori 2 cor. în bani, dela cari nu vor avea bucate. 3. Pentru lemne de joc 12 cor. 4. Stolele ca și în parohia matra Varviz. Dările după pământul parohial le va solvi alesul atât în matra cât și în filie. Întregirea dela stat staverită pentru această parohie. Alesul are se catechizeze cu toți băieții de școală, atât în filie cât și în matra, fără altă remunerație.

Recurenții sunt avizați a-și trimite recursurile adresate comitetului parohial concernent și ajustate conform Regulamentului pentru parohii subsemnatului protopop în termenul indicat, iar până la alegere să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare în sfta biserică spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala*, m. p. protopop.

—□—

1—3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala gr.-or. rom. din *Fancica* se descrie concurs cu termen de alegere **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumintele sunt: 1. În bani gata 196 cor. 2. 6 holde 1575 □ pământ arător și fânași 200 cor. 3. Competența de pășune după 4 drb. vite 16 cor. 4. 12 m. m. grâu à 10 cor. 120 cor. 5. Pentru lemne 48 cor. 6. Venitele stolare 20 cor. De tot 600 cor. Pentru încălzitul școlii se va îngriji comuna bisericăască. Pentru învățătorul ales se va cere întregire dela stat până la

minimalul prescriș de lege, precum și evincenalele. Recursurile ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate comit. parohial din *Fancica* să se înainteze subsemnatului oficiu protopopesc în *Oradea-mare*, având recurenții a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sfta biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* m. p. protopop.

□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala gr.-or. rom. din *Mezőpeterd*, devenit vacant prin pensionarea fostului învățător *Petru Dagău*, se descrie concurs cu termen de recurență de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumintele sunt: 1. În bani gata 214 cor. 2. 5 holde 144 □ pământ arător cu competența de pășune 140 cor. 3. 10 cubule de bucate grâu săcăreț de pâne 120 cor. 4. Pentru paie 16 cor. 5. Pentru lemne 20 cor. 6. Pentru înscrierea băieților didactu 30 cor. 7. Pentru conducerea școlii de repetiție dela antistia comună 30 cor. 8. Pentru scripturistica 6 cor. 9. Diurne la conferințe 6 cor. 10. Pentru umblarea cu crucea în filii dela preot 10 cor. 11. Stolele cantonale 119 cor. 40 fileri. Locuință cu 2 chilii cu supraedificate și grădină de legume. În total: 711 cor. 40 fileri.

Pentru întregirea sa'arului până la minimalul prescriș de lege și pentru evincenale se va recurge la stat.

Alesul va avea să provadă cantoralul fără altă remunerație. Dela recurenții se poștește, ca recursurile înstruate cu documentele provăzute în § 61 din Regulament și adresate comitetului parohial din *Mezőpeterd*, să le înainteze P. On. oficiu protoprezbiterat în *Oradea-mare*, iar până la termenul indicat a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sfta biserică de acolo pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic. Cei cu aptitudine de a conduce cor vor fi preferiți. Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* m. p. protopop.

—□—

1—3

Pe baza aprobării Veneratului Consistor dela 15/28 octombrie a. c. Nr. 6751/909 să descrie concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa primă din *Semlac*, cu termenul de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Una sesiune parohială constătătoare din 33 jughere 600/1600 m. □ pământ arător care aduce un venit de 1680 cor. 2. Bir preoțesc câte 15 litre grâu curat și 15 litre orz ori cucuruz dela acei credincioși, cari au pământ și casă; iar dela aceia, cari au numai casă, câte 15 litre cucuruz; cari dau un venit de circa 200 cor. 3. Stolele legale, cari aduc un venit de circa 420 cor.; aceste toate la olaltă fac un venit de 2300 cor. Din aceasta sumă detragându-se toate dările publice în sumă de circa 260 cor. pe cari alesul va fi îndatorat ale solvi, rezultă un venit curat de 2040 cor.

Recurenții vor avea să-și subștearnă recursurile, ajustate cu documentele prescrișe și adresate comitetului parohial din *Semlac*, Prea On. oficiu protoprezbiterat în *Arad*; având a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare - cu observare strictă a §-lui 20 din Regulamentul pentru parohii - în s. biserică din *Semlac*, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie.

Semlac, din sedința comitetului parohial ținut la 27 septembrie (10 octombrie) 1909.

2—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Vasile Beleş*, protopresbiter.